

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' שס

ערב שבת קודש פ' חוקת-בלק [באה"ק: בלק]
חג הגאולה י"ב תמוז ה'תש"פ

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקיי"ח שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

מרת מרגרט בת ר' יצחק מעתוק ורחל ע"ה

דואק

נפטרה ביום י"ד תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בני'

ר' משה הכהן, ר' יצחק הכהן, ר' רחמים הכהן, ר' דוד הכהן, ר' מרדכי הכהן
ומשפחתם שיחיו דואק

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת ח' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

שטורעם מיוחד בעניני משיח וגאולה / משיחת ש"פ בלק החנשא"א

8 זמן הגאולה

קושיא חזקה ביותר: מדוע אכן משיח עדיין לא בא?! / פרשת השבוע באור הגאולה

13 המעשה הוא העיקר

קער א וועלט היינט! / הוראות למעשה בפועל

14 ניצוצות של משיח

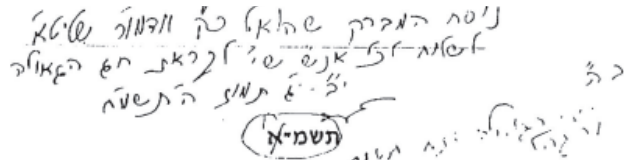
משיח בשבת תענוג / פתגמים וקטעים קצרים בעניני גאולה ומשיח

15 כתב יד קודש

וישראל עושה חיל / הגהות כ"ק אד"ש מה"מ על מברק ליי"ג תמוז התשמ"ח

וישראל עושה חיל

בקשר לחג הגאולה י"ב-י"ג תמוז הבאנו צילום נדיר (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על נוסח המברק שנשלח לכל אנ"ש שי' לקראת חג הגאולה י"ב - י"ג תמוז ה'תשמ"ח (נדפס בלקו"ש חל"ג ע' 294)

לכל המשתתפים ולכל המשתתפות בהתועדויות דחג הגאולה ולכל אחב"י שליט"א

שלום וברכה!

חג הגאולה והתועדויות פעילות ומשפיעות על כל אחב"י, כמתאים לשנת הקהל את האנשים והנשים והטף,

ובפרט אשר כדברי בעל הגאולה במכתבו המפורסם לא אותו בלבד גאל הקב"ה כי אם גם את כל כו'.

וביתר שאת במעשה שהוא העיקר באגרה ומצנתי, מתחיל בהמבצעים דאזכרת ישאל חינוך תורה תפעול מזווה צדקה בית מלא ספרים נשיק כשרות טהרת המשטחה

ותקויים מיד תפלתנו: השם אלוקים צבאות השיבנו האר-פניך ונושעה, כגאולה הכללית האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

/מקום החתימה/

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

ימי הגאולה שנת תשמח והקהל

לכל המשתתפים ולכל המשתתפות בהתועדויות דחג הגאולה ולכל אחב"י - שליט"א שלום וברכה!

חג הגאולה והתועדויות פעילות ומשפיעות על כל אחב"י, ועד לאופן של הקהל את האנשים והנשים והטף,

ובפרט אשר כדברי בעל הגאולה במכתבו המפורסם לא אותו בלבד גאל הקב"ה כי אם גם את כל כו'.

וביתר שאת במעשה שהוא העיקר, מתחיל בהמבצעים הכללים וכל פרטיהם.

ותקויים מיד תפלתנו: ולציון יאמר גו' והוא יכוננה עליון

ותיכף ומיד ההבטחה: דרך כוכב מיעקב גו' וישראל עושה חיל בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219

דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

משיח בשבת תענוג

ההוראה מכך שמשיח יכול לבוא מיד ולאחמ"כ גם תחיית המתים תהי' מיד: אל לו לחשוב, דמכיון שמשיח לא יכול לבוא עכשיו (בשבת) ויש לו זמן עד מוצאי שבת לאחרי הבדלה, במילא בינתיים הוא ילך לישון, שהרי "שינה בשבת תענוג"...

אומרים לו שאכן "שינה בשבת תענוג", אבל משיח יכול לבוא "מיד", ובמילא – עליו להתחיל להתכונן לזה מיד, החל מפעולה כבר בשבת [וכמובן לא דבר האסור בשבת, שהרי אין זה ה"מעשינו ועבודתנו" שיכריעו את עצמו "ואת כל העולם כולו" (כמובן מזה גופא שאסור לעשות א"ז בשבת), אבל כבר בשבת עושים פעולות המותרות בשבת], ובפרט כשעומדים בשבת המסיימת את השבוע דג' תמוז, והשבת שמברכת את י"ב-י"ג תמוז.

(משיחת ש"פ בלק ה'תשמ"א - בלתי מוגה)

הנה נכנס משיח צדקנו

ובפשטות – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו באופן ד"מראה באצבעו ואומר זה, "הנה נכנס משיח צדקנו" ("אָט איז אַרײַן משיח צדקנו"), בפועל ממש, מלשון מישוש, שיכולים למשש בידים, ועד"ז בנוגע לאלהיו הנביא – לא רק כפי שנמצא בבריתו של אברהם אבינו דכאו"א מישראל, ניצוץ בלבד, שלא מתלבש בגוף גשמי, שלכן יכול להמצא באותו זמן בכמה בריתות במקומות שונים, אלא נשמה בגוף, ועד"ז בנוגע לכל בני"ד בדרונו זה, נשמות בגופים, ללא הפסק בינתיים, שכן, הענין דבירור הגוף נפעל כבר ע"י אלהיו הנביא שעלה בסערה השמימה.

(משיחת ש"פ חוקת-בלק, חג הגאולה י"ב תמוז ה'תשמ"ט - בלתי מוגה)

"מ'ריסט זיך אויס די האַרץ" אודות עניני הגאולה

. . ולאחרי כל אריכות הדיבור באופן "אז מ'ריסט זיך אויס די האַרץ" אודות עניני הגאולה – מנגנים כו"כ ניגונים, ולא עולה על דעתו של אף א' לנגן ה"קלאַץ-ניגון": "פדה בשלום נפשי".

ועכ"פ שתדלו לחטוף ("אריינכאַפן") ולנגן בסיימה של ההתוועדות, לפני תפלת מנחה וקריאת התורה כו', והעיקר, שמהדיבור והניגון נזכה תיכף ומיד (עוד לפני סיומה של ההתוועדות) להקיום בפועל – שיהי' ("כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן) "פדה בשלום"...

(משיחת ש"פ חוקת, י"ז תמוז ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

מוקדש לזכות

ורד שמחה בת שרה

להצלחה רבה בכל - בגשמיות וברוחניות

נדבת מהיטבאל יזמות

שטורעם מיוחד בעניני משיח וגאולה

כבר עומדים על סף התחלת ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכתה ושלימותה ● מובן שבימי בין המצרים דשנה זו צריך להיות "שטורעם" מיוחד ביתר שאת וביתר עוז בכל הקשור ללימוד עניני גאולה ומשיח ובנין ביהמ"ק השלישי ● הוספה המיוחדת בלימוד התורה בעניני גאולה ומשיח - לא (רק) בתור "סגולה" למהר ולקרב ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם ו) כעיקר כדי להתחיל "לחיות" בעניני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח ● קטעים משיחת ש"פ בלק, י"ז (טוב) תמוז ה'תשנ"א - מוגה בצירוף צילומי כתי"ק נדירים מהגהת כ"ק אד"ש מה"מ על שיחה זו

שבדורנו זה¹:

במשך כל הדורות שלפנ"ז (מאז המאורעות הבלתי-רצויים די"ז תמוז שמהם נשתלשלו גם המאורעות דתשעה באב) הי' חודש תמוז קשור עם ענינים דהיפך השמחה, חורבן וגלות, ואילו בדורנו זה נתגלה בחודש תמוז ענין של (שמחה ו)גאולה – גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בי"ב-י"ג תמוז (שעלייתם ושלימותם באופן ד"ויכולו"² נעשית ביום השבת י"ז תמוז), וכדברי בעל השמחה והגאולה במכתבו הידוע³ ש"לא אותי

א. [. .] ככל שהולכים ומתקרבים יותר לגאולה האמיתית והשלימה, פוחת והולך הרגש החורבן והגלות שבימים אלה, ומוסיף והולך הרגש ההכנה לגאולה, ה"טוב" שבי"ז תמוז ובג' השבועות.

ובלשון הגמרא בביאור הטעם ש"קרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה", "בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה, יש גזרת המלכות צום, אין גזרת המלכות ואין שלום רצו מתענין רצו אין מתענין", היינו, שכאשר נחלש תוקף הגלות, "אין גזרת המלכות", נחלש תוקף ה"צום" ("כ"א" רצו אין מתענין"), ומתקרבים יותר לזמן ש"יהיו לששון ושמחה".

וענין זה מודגש במיוחד בהחידוש

(1) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש חי"ח ע' 308 ואילך.

(2) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. אוה"ת עה"פ.

(3) אגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.

צילום נדיר (מוקטן) מהגהת כ"ק אד"ש מה"מ על קטע מהשיחה שנרפס בעמוד זה
 וההסברה בזה – שכיון שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל
 אודות דרא דעקבתא דמשיחא, דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות
 (החל מ"יז תמוז) מודגש בעיקר (לא תיקון הענין הבלתי-רצוי שבו,
 אלא) ה"טוב" שבדבר, שזוהי ההכנה לגאולה האמיתית והשלימה.

ויתירה מזה, שכבר סיימו גם "צחצוח הכפתורים" וצריכים רק לעמוד הכן ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו, הרי בסיימנה של תקופה זו, בודאי ובודאי ללא כל ספק וספק ספיקא שכבר הגיע זמן הגאולה, ובלשון חז"ל⁶ "כלו כל הקיצין", וגם ענין התשובה (כהמשך המאמר "ואין הדבר תלוי אלא בתשובה") הי' כבר בשלימות, כולל גם השלימות ד"משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא⁷, מצד ניצוץ משיח שבכאור"א מישראל⁸ – הרי כיון שנמצאים בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה, נרגש ומודגש ביותר וביותר ה"טוב" ד"יז תמוז וד"בין המצרים", שע"יז באים להעילוי והשלימות דגאולה האמיתית והשלימה.⁹

ב. וחיודש נוסף בדורנו זה גופא – בשנה זו:

6 סנהדרין צז, ב.

7 ראה חז"ל קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.

8 שהרי הפסוק "דרך כוכב מיעקב" (שבפרשתנו כד, יז) שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ד), קאי גם על כאור"א מישראל, שנקרא בשם "כוכב" (ירושלמי מע"ש ספ"ד), והתייחוד בזה - ע"פ הידוע (מאור עינים פינחס כה, יב) שבכאור"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח.

9 ויש לומר, שענין זה מודגש במיוחד בשנים האחרונות שבטלה "גזירת המלכות" שהיתה במדינה ההיא בנוגע להפצת היהדות והמעיינות חוצה, ע"ד ובדוגמת דברי הגמרא "אין גזירת המלכות... רצו אין מתענין", כנ"ל בפנים.

בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, גאולה דכל בני, הקשורה גם עם הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו "כיון דשם גאולה עלה"⁴, ובפרט שע"יז התחיל שלימות הענין דיפוצו מעיינותיך חוצה גם בחצי כדור התחתון, ובאופן שממנו מתפשטים המעיינות בכל קצוי תבל, שזוהי ההכנה הכי אחרונה לביאת משיח צדקנו⁵.

וההסברה בזה – שכיון שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות דרא דעקבתא דמשיחא, דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות (ובמילא) דור הראשון של הגאולה, לכן, גם בבוא הזמן שאירע החורבן והגלות (החל מ"יז תמוז) מודגש בעיקר (לא תיקון הענין הבלתי-רצוי שבו, אלא) ה"טוב" שבדבר, שזוהי ההכנה לגאולה האמיתית והשלימה.

ובכל זה ניתוסף עוד יותר ע"י שלימות העבודה והפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בחצי כדור התחתון (כתוצאה מהגאולה די"ב-י"ג תמוז) במשך יובל שנים, אשר, אם בהתחלת תקופה זו יצא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בהכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", והעיד שכבר סיימו כל עניני העבודה, וצריכים רק "לצחצח הכפתורים",

4 פרש"י מגילה יז, ב.

5 אגה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו.

קער א וועלט היינט!

תמליל מסרט ההקלטה בתרגום חפשי ללה"ק - בעריכת מערכת "יחי המלך"*

בענין בנין בית המקדש וחורבן בית המקדש טוען הרוגוצ'בער¹, שחורבן בית המקדש הוא דבר הנמשך, היינו, אין הפשט שבית המקדש נחרב כמעט לפני אלפיים שנה ומאז ישנה אבילות ישראל² – שלכן ישנם שלשת השבועות ותשעה באב וכיו"ב, ובכל יום אומרים "ותחזינה עינינו גו"³ ומתפללים על הגאולה וכו' – על דבר שאירע לפני למעלה מ-19 מאות שנה, אלא אומר [הרוגוצ'בער]: לא! חורבן בית המקדש הוא בכל יום ויום!

במילא מובן, כיצד צריכה להיות הצעקה "עד מתי" בכל יום ויום!...

ואומר [הרוגוצ'בער] שמפורש כן בירושלמי: נאמר בירושלמי³ "כל דור שאינו נבנה ביהמ"ק) בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו!"

[כלומר, מחורבן ביהמ"ק] עברו כבר תשע-עשרה מאות שנה עם עוד שנים לאחרי זה, כיון [שנמצאים] ביום חמישי פ' פנחס, לאחרי תפלת מעריב – ולא נבנה ביהמ"ק, יש לדעת שהצעקה על הגאולה צריכה להיות כאילו חרב ביום חמישי פ' פנחס!...

איי מה שאתה עורך התוועדות וזהו יום גאולה וכו' – יהודים התרגלו כבר שתובעים מהם להיות נמנע הנמנעות, נמנעות בבת אחת: תובעים ממנו להיות נשמה בגוף, ויחד עם זה אומרים לו ש"על כרחך (אבל) אתה חי"⁴, זה צריך להיות "על כרחך"; בנוסף לזה עליו לקיים את מצות "ונשמרתם מאד לנפשותיכם"⁵ בשמחה ובטוב לבב, וביחד עם זה הוא צריך לעמוד במעמד ד"בכל מאדך"⁶... במילא הנשמה שלו מחזיקה מעמד בגוף רק "על כרחך", ויחד עם זאת הוא מקיים בשמחה ובטוב לבב את קישור הנשמה עם הגוף, לא כלות הנפש בפועל;

כיון שאתמול יהודים צעקו "עד מתי", שלשום צעקו "עד מתי", וכל הימים שלפני-זה צעקו "עד מתי", ואח"כ, רחמנא ליצלן, חרב בית המקדש היום בבוקר או היום בצהריים, מובן מכך כיצד צריכה להיות הצעקה "עד מתי" עכשיו!!

וכאמור, אין זה ענין של פשט'ל אלא הלכה בתורה – התורה אומרת שמי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו [מעלין עליו] כאילו כך וכך...

תארו לעצמכם: כאשר נחרב בית המקדש ועומד שם יהודי שהוא 'יהודי קשה', יהודי מ'אבן' ('א שטיינער איד') עם "לב האבן"⁷ ורואה איך נחרב ביהמ"ק בימיו, הרי הוא ה' הופך את העולם! אומרת תורת אמת ותורת חיים הוראה בחיים – הפוך את העולם היום ("קער א וועלט היינט")!!!...

(משיחת י"ב תמוז ה'תשד"מ - בלתי מוגה)

3 יומא פ"א ה"א. מדרש תהלים סוף מזמור קלז.

4 אבות ספ"ד.

5 ואתחנן ד, טו.

6 שם, ו, ה.

7 ל' הכתוב – יחזקאל יא, יט. לו, כו.

* התיבות שהודגשו הם במקומות שבהם הגביה כ"ק אד"ש מה"מ את קולו הק'.

1 מפענצ"פ סל"ז (ע' קמא).

2 בסרט הקלטה נראה שאומר "ישרה", אבל כנראה הכוונה ל"ישנה". וראה יבמות מג, לב ובפרש"י שם. ועוד.

בא, לכן, כל הענינים שהיו יכולים להתגלות לאט לאט, כדי שיוכלו לברר בקלות ענין אחרי ענין, ופרט אחרי פרט, וממילא הענין ה' לוקח משך זמן רב – נעשו בזמן קצר, כדי שישלימו מיד את הביירוים.

וכנראה במוחש שבעת האחרון, הענינים הבלתי רצויים, "מלחמה בה", ושהאדם מחשיב את עצמו וכו' וכו' – "יתבררו", באו לידי גילוי.

אמנם צריך להבין דלכאורה (האמירה שעכשיו סוף זמן הגלות, ולכן צ"ל "יתבררו גו" מיד) הרי זה דחיקת הקץ?

ואף שמצינו סיפורים בדברי ימי ישראל על גדולי ישראל שהי' להם כח לדחוק את הקץ, וממילא היו חייבים לשמוע בקולם, אפי' שעדיין לא הגיע הזמן דהקץ.

הרי לכאורה יש בזה (דחיקת הקץ) חסרון, מפני שלא משלימים את בירור כל הניצוצות. וכביאור אדמו"ר האמצעי (בהבנה והשגה, בחכמה בינה דעת, בספרו "שערי אורה"⁴), שבאם הגאולה תהי' "בעתה" אזי יושלמו הביירוים דכל הניצוצות, כולל הניצוצות הקטנים כו', מכיון שהולכים צעד אחר צעד ומבררים את כל הניצוצות; משא"כ אם הגאולה תהי' באופן של "אחישנה" (ודחיקת הקץ), אזי לא יהי' די זמן לברר את כל הניצוצות, והניצוצות הקטנים, כמו גם הניצוצות שבספק – יאבדו, ועד שיהיו יהודים שיאבדו רח"ל.

אמנם בזמנינו זה – אין חשש לענין זה ולכן יכולים לזרז את הגאולה, וטעם הדבר:

מכיון ש"כלו כל הקיצין"⁵, וכבר עבר הזמן שצריכים "אחישנה", ואפי' "בעתה" הראשון השני והשלישי וכו' וכו' כבר הי', הרי אין שום חסרון בזירוז הגאולה.

ויה"ר שיהי' כמ"ש בשיעור חומש די"ב תמוז "לא הביט און ביעקב, ולא ראה עמל בישראל"⁶, שלמרות שיש בישראל "און" ו"עמל", ועד ש"תורת אמת" קוראת לזה און ועמל, עכ"ז הקב"ה "לא הביט" על זה. וזה נעשה ע"י הקב"ה עצמו – "ואני המתחיל", ללא כל בקשה מהיהודי.

(משיחת י"ב תמוז ה'תשמ"ז – בלתי מוגה)

(4) שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פצ"ד ואילך. (6) פרשתנו כג, כא.

(5) סנהדרין צז, ב.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן – אחרון של פסת, ה'תשע"א

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל – נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם – יבלחט"א – הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

נוסף לכך שנמצאים בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה, הרי, שנה זו היא "תהא) שנת נפלאות אראנו" (כהר"ת דמנין השנה שנתפשו בתפוצות ישראל), השנה שבה יקויים היעוד "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכבר ראו בפועל "נפלאות" המעידים שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", ועד ל"שעה שמלך המשיח בא. . . והוא משמיע להם לישראל ענוים הגיע זמן גאולתכם" (כדברי הילקוט שמעוני¹⁰), ועד להכרזה ש"נהנה זה (המלך המשיח) בא"¹¹, שכבר בא, היינו, שעומדים כבר על סף התחלת ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכתה ושלימותה.

וכיון שכן, בודאי שבי"ז תמוז (שחל בשבת) ובכל ג' השבועות ד"בין המצרים" בשנה זו מודגש ענין הגאולה, ולא רק ההכנה לגאולה, אלא שהגאולה באה בפועל ממש ביום הש"ק זה, עוד לפני התחלת (בין ה)מצרים, ובמילא, יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

ג. ומזה מובן שבימי בין המצרים דשנה זו צריך להיות "שטורעם" מיוחד ביתר שאת וביתר עוז בכל הקשור ללימוד עניני גאולה ומשיח ובנין ביהמ"ק השלישי:

ידוע ומפורסם בתפוצות ישראל מכר"כ שנים ע"ד המנהג שבימי בין המצרים מוסיפים בלימוד התורה בעניני בית הבחירה¹², על יסוד דברי המדרש¹³ "בא וראה כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית מה הוא אומר, הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית¹⁴, אמר יחזקאל לפני הקב"ה, רבש"ע, עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ

(10) ישע"י רמז תצט.

(11) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

(12) ראה לקו"ש חי"ח ע' 420. ועוד.

(13) נתחומא צו יד.

(14) יחזקאל מג, יו"ד.

שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית. . . וכי יכולין הן לעשות, הניח להם עד שיעלו מן הגולה, ואח"כ אני הולך ואומר להם, א"ל הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל. . . גדול קרייתת בתורה כבנינה, לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתת שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית".

[. . .] וע"פ האמור לעיל שבשנה זו במיוחד (נוסף על ההדגשה המיוחדת שבכללות דורנו זה) מודגש רק ה"טוב" די"ז תמוז וד"בין המצרים", כיון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צ"ל באופן אחר לגמרי:

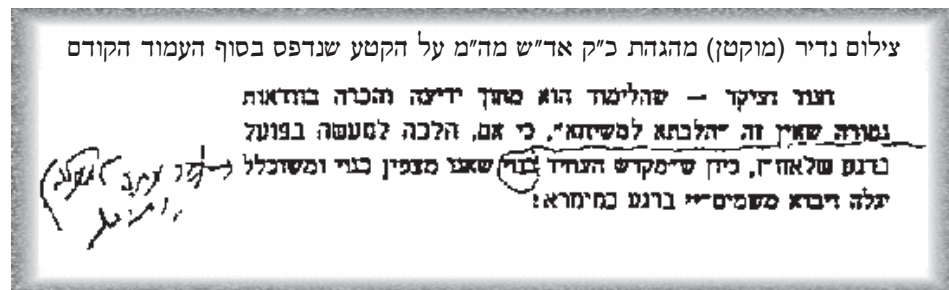
לכל לראש – שהלימוד הוא לא מצד התגברות רגש האבילות וההשתדלות לתקן החסרון דחורבן ביהמ"ק, אלא (גם לולי החורבן) מצד הכוסף וההשתוקקות להמעלה והשלימות דביהמ"ק השלישי, עליו נאמר¹⁵ "גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", גדלות שלא היתה מעולם (לא בבית שני, ולא בבית ראשון, ולא במשכן שעשה משה), ובמילא לא הי' בה חורבן, ובאה באופן של הוספה ושלימות על מעלת המשכן, בית ראשון ובית שני (ולא רק באופן שמחזירים דבר שהי' מקודם שנלקח בתורת "משכון"¹⁶).

ועוד ועיקר – שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם, הלכה למעשה בפועל ברגע שלאח"ז, כיון ש"מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) יגלה ויבוא משמים"¹⁷ ברגע כמימרא!

(15) תגי ב, ט. וראה זח"א כח, א.

(16) ויש לומר, שענין זה מרומז גם בלשון המדרש "וכי בשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל. . . אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית" – בנין חדש שלא הי' קודם (לא רק החזרת המשכון).

(17) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

המחשבה וההתבוננות לידע ולהכיר שעומדים כבר בהכניסה לימות המשיח, "הנה זה בא", כיון שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה, וסיימו כל עניני העבודה בשלימות, ככל פרטי הדברים האמורים לעיל (ס"א-ב) - כי, "היסח הדעת" פירושו "למעלה מן הדעת"²², היינו, שלאחרי שענין זה חודר בדעתו (ע"י המחשבה וההתבוננות כו'), ה"ז נעשה אצלו באופן שב(היסח ו)למעלה מן הדעת.

ובנוגע לפועל - למרות ה"שטורעם" שבדבר בתקופה האחרונה בשנה זו, תהא שנת נפלאות אראנו, לאחרי ראית הנפלאות המעידות שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", רואים שישינו קושי (עס קומט אן שווער") להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בעניני משיח וגאולה.

ומהטעמים לזה (נוסף על הגלות הפנימי כו') - כיון שחסר עדיין בהענין ד"אראנו נפלאות" כהלשון והסדר שבכתוב (כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות):

הדיוק ד"אראנו נפלאות" הוא בשתיים: (א) "אראנו", דקאי על הקב"ה, היינו, שהקב"ה מראה בעצמו, ולא ע"י נביא וכיו"ב, (ב) ההתחלה היא באופן ד"אראנו", היינו שהתרחשות ה"נפלאות" היא באופן שמלכתחילה מראה אותם הקב"ה (ולא באופן שתחילה מתרחשים "נפלאות", ואח"כ מראים

וע"ד המדובר בתקופה האחרונה¹⁸ בנוגע להוספה המיוחדת בלימוד התורה בעניני גאולה ומשיח¹⁹ - לא (רק) בתור "סגולה" למחר ולקרב ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם) בעיקר כדי להתחיל "לחיות" בעניני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח, ע"י שהשכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בעניני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחודר גם ברגש הלב, ועד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

ד. ויש להוסיף בביאור הצורך והמעלה דלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי ככניסה להתחלת ימות המשיח - ובהקדמה:

אף שאמרו חז"ל²⁰ שמש"ח בא "בהיסח הדעת", אין זה בסתירה ח"ו למחשבה והתבוננות באופן של "דעת" (שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוזק²¹) בעניני משיח וגאולה [ולכל לראש

18) סה"ש תנש"א ח"ב ע' 501-2. ועוד.

19) ועצ"ע אם ההוספה המיוחדת דלימוד הלכות בית הבחירה הקשורה עם ימי בין המצרים (גם כשהלימוד הוא באופן האמור) מתחילה ב"ז תמוז כשחל בשבת, כיון שסו"ס קשור לימוד זה עם ימי בין המצרים דוקא, או שהוא ע"ד אמירת שירו של יום.

20) סנהדרין צז, א.

21) תניא ספ"ג.

שלימות הכפרה והטהרה שביהכ"פ, חמש טבילות³⁰ - כך גם יהי' בגאולה העתידה, "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם"³¹, "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"³²; ועד"ז שיוהכ"פ הוא "קץ מחילה וסליחה לישראל"³³ - כך גם בגאולה העתידה הקשורה עם תשובה, "הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"³⁴.

וע"י גילוי היחידה של כל יהודי, נפעל גילוי היחידה הכללית - משיח צדקנו³⁵, בגאולה האמיתית והשלימה, ובמהרה בימינו ממש.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ בלק, י"ד תמוז ה'תשמ"ז - בלתי מוגה)

30) רמב"ם הל' עבודת יוהכ"פ פ"ב ה"ה.

31) יחזקאל לו, כה.

32) רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.

33) שם פ"ז ה"ה.

34) רמ"ז לזח"ג רס, ב (נדפס במק"מ קצ, ב). ל"ת

35) זכר' יג, ב.

להאריז"ל בראשית עה"פ ויתהלך חנוך.

כל הסימנים ד"עקבתא דמשיחא" מתגלים כעת

לפני זמן מה, דובר¹ ע"כ שלפי כל הסימנים שהובאו בגמ', נמצאים אנו בזמן ד'עקבתא דמשיחא', ובמילא על זמן זה קאי לשון הכתוב² - "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים", שכל הענינים והתכונות הבלתי-רצויות שהאדם העלים והסתיר מעיני אחרים, יבוא לידי גילוי.

ויתירה מזה - גם התכונות הבלתי-רצויות של האדם, שהיו נעלמים ממנו עצמו, או שידע על קיומם אך דימה לעצמו שאינם רע, מפני שלמד בהם פירוש מזויף, וממילא לא תיקן וברר את הענינים האלו - הנה ב'עקבות משיחא' יבואו לידי גילוי, "יתבררו ויתלבנו".

וטעם הדבר (שלפני ביאת המשיח יתגלו הענינים הבלתי רצויים, דלכאו' איזה עילוי יש בדבר) - דמכיון שלפני ביאת המשיח צריכים לברר ולזכך ("יתבררו גו' ויצרפו גו'") את כל הענינים, ואם יהיו הענינים הבלתי רצויים בהעלם, לא יוכל לבררם ולזככם;

ולכן בסוף זמן הגלות לפני הגאולה - "יתבררו ויתלבנו", כל הענינים הבלתי רצויים של האדם יהיו בגלוי על השולחן, והאדם יוכל לתקנם ולבררם ולזככם ולהעלותם לקדושה.

ובד בבד עם גילוי הענינים הבלתי רצויים, האדם מקבל את מלוא הכוחות לברר ולתקן אותם, ובשעתא חדא וברגעא חדא.

ולכן, מעתה (לאחרי שהאדם קיבל כוחות) אין הדבר תלוי אלא באדם עצמו, שיוריד מעט מהישות שלו, וישים את לבו לענינים הצריכים בירור וזיכוך - "כזה ראה", ו"קדש" - ויברר אותם, ואפי' באצבע קטנה, ואז ירדו מהם כל ה"סיגים", ועד שישאר "מקשה אחת" של זהב טהור - יהודי שהוא "מנורת זהב כולה"³.

ובנוגע לעניננו - מכיון שדובר שעתה התחיל הזמן של עקבתא דמשיחא והנה הנה משיח

1) ראה שיחת פורים תשמ"ז ס"י ואילך, סכ"ו ואילך.

2) דניאל יב, יו"ד.

3) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

ועוד.

22) תניא אגה"ק ס"ד (קה, ב).

ואם בשביל ה"רכוש גדול" – הרי נוסף לזה שעוד בגלות מצרים טענו בני ישראל שמוותרים על ה"רכוש גדול", "ולואי שנצא בעצמנו"¹² – אזי בימינו אלה ישנו כבר בפועל ה"רכוש גדול" ברוחניות, בעניני התורה ומצוותי, "אין לנו שיעור רק התורה הזאת", לאחר שישנו ריבוי הכי גדול של "מעשינו ועבודתינו"¹³ בתומ"צ, הפצת היהדות והפצת המעיינות חוצה,

וכדברי בעל הגאולה¹⁴, שכבר סיימו את כל העבודה ועכשיו נשאר רק "לצחצח את הכפתורים", ו"עמדו הכן כולכם"¹⁵ לקבל פני משיח צדקנו.

אמנם ענין זה לא מובא בפרש"י ובמילא רש"י לא צריך לתרץ קושיא הנ"ל (ד"עד מתי" כי נשאר רק לצחצח את הכפתורים),

אבל, בדורנו נתגלה הדבר ע"י ה"תלמיד ותיק"¹⁶, התלמיד חכם האמיתי שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובמילא שואל עכשיו הילד: "עד מתי!?"

הוא כבר צחצח את הכפתורים וכל הזמן מצחצח, הוא מצחצח ומצחצח, ועושה זאת בנימוס (כטבעו של ילד) – ועדיין לא בא!...

ו. ויה"ר שלא יצטרכו לצעוק "עד מתי" כיון שמיד בשבת זו הולכים בריקוד כל בני ישראל, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹⁷, לקבל פני משיח צדקנו,

ויחד עם משיח – הולכים בריקוד לארצנו הקדושה, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁸, וכובשים את ארץ ישראל לא בדרך נס אלא בדרך הטבע, משום שזה בא לאחר ההכנה ועבודה בזמן הגלות, ובפרט ע"י העבודה ד"עשה כאן ארץ ישראל"¹⁹,

ובארץ הקודש גופא – הולך כאו"א בריקוד לירושלים עיר הקודש, לבית המקדש ולקדש הקדשים,

כידוע²⁰, שעבודת הכניסה של כהן גדול ביום הכיפורים לקדש הקדשים שייכת אצל כל יהודי – כי כל יהודי הוא מ"ממלכת כהנים"²¹, "כהנים גדולים"²² – מצד בחי' יחידה ("אחת") שבנפש²³ (בחי' משיח) שישנו בכל יהודי²⁴ [כידוע הראי"ה²⁵ מ"דרך כוכב מיעקב"²⁶, שבירושלים²⁷ מפרש זאת על סתם יהודי ובמ"א²⁸ מפרשים זאת על משיח צדקנו], כפי שזה מתאחד עם היחידה שבזמן – "אחת בשנה"²⁹ (יוהכ"פ), ויחידה שבמקום – קדש הקדשים. וענין זה יהי' מיד בתחלת גאולה העתידה – שהיא בדוגמת הענין דיוהכ"פ, היינו, ע"ד

(12) ברכות ט, ריש ע"ב.

(13) תניא רפ"ז.

(14) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(15) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(16) מגילה יט, ב.

(17) בא יט, ט.

(18) עקב יא, יב.

(19) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תפה ואילך.

סה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 ואילך.

(20) ראה עד"ז בארוכה ב"יחי המלך" קיד ע' 11 ואילך.

(21) יתרו יט, ו.

(22) בעל הטורים עה"פ.

(23) תוד"ה עד אחת – מנחות יח, א.

(24) מאור עינים ס"פ פינחס. וראה גם סה"מ תרמ"ג ע' ע.

(25) מאור עינים שם. וראה לקו"ש ח"ב ע' 599. ועוד.

(26) בלק כד, זי.

(27) מע"ש ספ"ד.

(28) ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. וראה רמב"ם הל' מלכים רפ"א.

(29) ס"פ תצוה. אחרי טז, לד.

צילום נדיר (מוקטן) מהגהת כ"ק אד"ש מה"מ על קטע מהשיחה שנרפס בעמוד זה

העצה לזה – ע"י לימוד התורה בעיני משיח וגאולה, כי בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעיני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בעיני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה שיהנה זה בא."

אותם).

משא"כ כשהסדר הוא באופן ד"נפלאות אראנו" (כסימנה של השנה, תשנ"א, תהא שנת נפלאות אראנו), שמתרחשים מאורעות שהם בגדר של "נפלאות", ואח"כ צריכים להתחיל להסביר ולבאר ולעורר ע"ד ראיית הנפלאות, להתבונן ולראות בהם סימני הגאולה, ועוד ועיקר, שעדיין לא ה' "אראנו" ע"י הקב"ה בעצמו (שהקב"ה בעצמו מראה לכאו"א מישראל הנפלאות דהגאולה, שאז אין צורך בהסברים וביאורים להחזיר ההכרה וההרגשה ש"הנה זה בא") – קשה לפעול שיחדור בהכרה והרגש דהאדם.

והעצה לזה – ע"י לימוד התורה בעיני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם²³, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעיני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה²⁴, ומתחיל לחיות בעיני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

(23) ראה דרז"ל עה"פ לא-ל גומר עלי (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ. והובא להלכה בש"ך (ושו"ע אדה"ז) יו"ד סקפ"ט סקי"ג (סקכ"ג)).

(24) נוסף על השייכות דלימוד התורה (כל עניני התורה) לגאולה, כמארז"ל "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" (אבות פ"ו מ"ב – שלומדים בשבת זה).

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו

ולידיהם רחל בת חיה מושקא, לאה שרה בת חיה מושקא, וישראל רחמים בן חיה מושקא שיחיו

ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

קושיא חזקה ביותר: מדוע אכן משיח עדיין לא בא?!

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. על הפסוקי "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב גו' ומחץ פאתי מואב", מפרש רש"י: "רואה אני שבחו של יעקב וגדולתו, אך לא עתה הוא אלא לאחר זמן . . ומחץ פאתי מואב – זה דוד כו".

שני פסוקים לאח², מפרש רש"י: "יירד מיעקב, ועוד יהי' מושל אחר ביעקב. והאביד שריד מעיר, מעיר החשובה ועל מלך המשיח אומר כן כו".

ב. וצריכים להבין:

אם בנוגע לדוד המלך, שהי' ארבע מאות שנה לאחרי זמנו של בלעם [כפי שהרמב"ם מחשב בתחילת הל' בית הבחירה], מבהיר רש"י ש"לא עתה הוא אלא לאחר זמן" – עאכו"כ בנוגע ל"מלך המשיח", שגם אחרי אלפי שנים עדיין לא הגיע, ואפי' בזמן רש"י זה הי' אלפיים שנה בערך מזמן ההוא – הרי בודאי שהיו צריכים להבהיר ש"לא עתה הוא אלא לאחר זמן"?

ולזה ניתוספה קושיא חזקה יותר ("קלאץ קושיא") אצל ה"בן חמש למקרא" – מדוע אכן משיח עדיין לא בא לאחר כ"כ הרבה שנים!?

הוא יודע ש"מפני חטאינו גלינו מארצנו"³, אבל לאחרי שעורכים חשבון כמה אנשים היו בזמן בית שני (ויודעים בערך כמה אנשים היו), ולאחמ"כ בכל דור ודור (בגלות) נוספו עוד יהודים (יותר או פחות, אבל בכל דור נוספו) שהגיעו לשמונה עשרה לחופה וכיו"ב, וקיימו מצות פרו ורבו, במילא ניתוסף ריבוי של תורה ומצוות ומעשים טובים!

ואפילו אם יאמרו שרובם היו חוטאים ופושעים, הרי בודאי שעשו תשובה ותקנו את ה"חטאינו" במשך כמה שנים בתחלת הגלות. ואפי' אם היו חטאים רבים – אי אפשר לומר שהתיקון יארוך זמן רב כל כך, כמעט אלף שנה (בזמן רש"י) וכיו"ב?!

ובפרט כאשר משוים זאת לגלות בבל – שהיתה שבעים שנה כנגד שבעים שמיטות שבטלו, כפי שה"בן חמש למקרא" למד קודם (בפ' בחוקותי⁴) –

במילא, שואל ה"בן חמש למקרא": אפילו אם נאמר שבבית שני היו הרבה יותר חטאים מאשר בזמן בית ראשון, אבל הרי (החטאים) הם קצת בערך (לבית ראשון), ובפועל הוא רואה שעונש הגלות לגמרי שלא בערך – שלאחרי בית ראשון היו בני ישראל שבעים שנה בגלות, ואילו לאחרי בית שני נמשכת הגלות לא רק פעמיים שבעים ולא שלש פעמים

(1) פרשתנו כז, יז.

(3) נוסח תפלת מוספין של רגלים.

(4) כו, לד-לה.

(2) שם, יט.

שבעים, אפילו לא שבע פעמים שבעים (490) ("שבע על חטאתיכם"⁵) – אלא הרבה יותר! ואי אפשר לומר שבכל דור ודור (בגלות) ניתוספו עוד "חטאינו", ובמילא זה האריך את הגלות – כי אז לא מובן: למה ממתין הקב"ה באם כל דור מאריך עוד יותר את הגלות!?

ג. ידוע הטעם ע"פ פנימיות התורה⁶ לאריכות הגלות: כיון שהנשמות בזמן הבית היו נשמות כלליות ובידרו ניצוצות כלליים, משא"כ הנשמות בזמן הגלות הם נשמות פרטיות שיש בכחם לברר ניצוצות פרטיים בלבד, לכן זה דורש הרבה יותר זמן והרבה יותר נשמות כדי לברר את כל הניצוצות ולברר את ה"חטאינו" של הנשמות כלליות כו'.

אבל ה"בן חמש למקרא" לא למד זאת, ויתירה מזו – הרי זה היפך שכל הפשוט של "בן חמש למקרא" המבין שכאשר אדם אחד חוטא, התיקון לזה הוא ע"י עונש (גלות) של אחד כנגדו, על-דרך מ"ש⁷ "לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות" ו"האיש אחד חטא ועל כל העדה תקצוף"⁸!?

ד. והביאור הוא:

דובר כמ"פ, שבדרך כלל רש"י סומך על החזקה שה"בן חמש למקרא" זוכר את מה שלמד לפנ"ז, שלכן אינו צריך לחזור שוב על פירושו (חוץ מפעמים בודדות היכן שישנו טעם מיוחד, או בספר שני וכיו"ב).

ועד"ז בעניננו: כאשר ה"בן חמש" לומד בתחלת הפרשה⁹ "הנה עם יצא ממצרים", הוא נזכר מיד במה שלמד אודות גלות מצרים (וכפי שגם אמר זאת בסדר פסח): "ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהי' זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול . . ודור רביעי ישובו הנה"¹⁰.

זאת-אומרת, שגלות היא לאו דוקא ענין של עונש, היות ומדובר על זרעו של אברהם יצחק ויעקב והשבטים, וח"ו לומר שמגיע להם ענין של גלות – אלא הגלות היא בכדי ש"אחרי כן יצאו ברכוש גדול", וכפי שהי' בפועל – "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב . . וינצלו את מצרים"¹¹, בנ"י לקחו את כל הכלי כסף וכלי זהב שהיו בארץ מצרים, "רכוש גדול" בגשמיות, ועאכו"כ ה"רכוש גדול" ברוחניות (בירור הניצוצות).

מכך מבין ה"בן חמש", שכן הוא גם בגלות הנוכחית:

אריכות הגלות אינה לשם עונש, אלא בגלל רצונו של הקב"ה שבני ישראל יקבלו את ה"רכוש גדול", שלא בערך כלל ל"רכוש גדול" שהי' ביציאת מצרים, כי אז לקחו רק את הענינים שהיו בארץ מצרים, משא"כ עכשיו צריכים לקחת את הענינים מכל העולם כולו; וה"בן חמש למקרא" מבין, שכשם שהקב"ה אין-סוף כך גם ה"רכוש גדול" יכול להיות אין-סוף – לכן אורכת הגלות כ"כ הרבה (שלא בערך לאורכה של גלות מצרים), בכדי שבנ"י יקבלו "רכוש גדול" רב, וככל שהיא מתארכת יותר – ניתוסף עוד יותר ב"רכוש גדול".

ה. לאחרי כהנ"ל נשאר עדיין השאלה: עד מתי, כמה השיעור!...!

(5) שם, יח.

(9) כב, ה.

(6) תו"א וישב כז, ד.

(10) לך לך טו, יג-טז.

(7) תצא כד, טז.

(11) בא יב, לה-לו.

(8) קרח טז, כב.